

สอนน้อยเรียนมาก

Teach Less, Learn More/ TLLM

ดร.จันทร์ชลี มาพุทธ*

E-mail: chanchalee_m@hotmail.com

บทคัดย่อ

สอนน้อยเรียนมากเป็นแนวคิดที่ปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีเรียนของครูและผู้เรียน โดยครูออกแบบการเรียนรู้จากการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนคิดและสืบค้นข้อมูล เรียนรู้จากกิจกรรมโดยใช้โครงงาน ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตแล้วให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกันซึ่งครูออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, การเรียนรู้แบบสืบค้น, การคิดขั้นสูง, การเรียนรู้จากโครงงาน, การสะท้อนความคิด เป็นต้น

คำสำคัญ : การเรียนรู้, การสอน

Abstract

Teach Less, Learn More aims to teach the hearts and engage the minds of our learner, to prepare them for life. It is about of classroom interaction, opportunities for expression, the learning of life-long skills and building of character through innovation and effective teaching approaches and strategies : “Student Center”, “Inquiry Method”, “Critical Thinking”, “Project Based Learning” and “Reflection”.

Keyword : Learning, Teaching

บทนำ

สอนน้อยเรียนมากไม่ได้หมายความว่าครูทำงานน้อยลง ครูกลับต้องทำงานหนักขึ้น เพราะต้องคิดหาวิธีให้ผู้เรียนได้มากขึ้น โดยครูสอนน้อยลง ครูจะต้องใช้เวลาในการออกแบบการเรียนรู้ จัดให้ผู้เรียนทบทวนว่าในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรและอยากเรียนรู้อะไรเพิ่มขึ้น จาก

หนังสือ 21 st Century Skills : Rethinking How Students Learn บทที่ 5 ชื่อ The Singapore Vision : Teach Less, Learn More เป็นแนวคิดที่เริ่มตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2547 ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์หลักของประเทศสิงคโปร์ ประกอบด้วย 1. วิสัยทัศน์ระดับชาติ 2. วิสัยทัศน์ด้านการศึกษา 3. วิสัยทัศน์ด้านการจัดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน และ 4. วิสัยทัศน์ในการจัดการ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาการอาชีวศึกษาและพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา

ให้มี professional learning communities เป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษา มีการเน้นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลง โดย CoP (Community of Practice) ของครูซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากระดับล่าง มีการปฏิสัมพันธ์ช่วยเหลือกันและกันในการแก้ปัญหาและตอบคำถาม ซึ่งมีความสำคัญต่อองค์กรในภาพรวม 3 เรื่อง คือ 1. CoP กับ องค์กรแห่งการเรียนรู้ 2.CoP กับ กระบวนการจัดการความรู้ และ 3. CoP กับกระบวนการบริหารจัดการความเปลี่ยนแปลง (นุรชัย ศิริมหาสาร และพัชชา กวางทอง, หน้า 20)

บทบาทของครู นอกจาก “สอนน้อย” แล้วที่สำคัญ คือ ควรสอนเท่าที่จำเป็น ครูต้องรู้ว่าตรงไหนควรสอนตรงไหนไม่ควรสอน เพราะผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยครูออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากกิจกรรม PBL (Project Based Learning) แล้วให้ผู้เรียนสะท้อนความคิด (Reflection) ว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง และยังไม่ได้เรียนรู้อะไรบ้าง จะทำให้ครูได้ทราบความแตกต่างของผู้เรียนว่ามีการเรียนรู้ไม่เท่ากัน เพื่อครูจะได้นำมาออกแบบการเรียนรู้ต่อ ครูจะทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

การจัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้แบบนี้ ผู้เรียนจะตื่นตัวและต้องเตรียมตัวเรียนตลอดเวลา ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน มีการจัดกิจกรรม โดยให้สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน เป็นการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center)

ความหมายของคำว่า TLLM

T = Teach

L = Less

L = Learn

M = More

TLLM เป็นการสอนโดยครูบรรยายน้อยลง เรียนรู้ร่วมกับผู้เรียนมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครู เพื่อการเตรียมนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างคงทนหรืออย่างยั่งยืน มากกว่าการสอนแบบเน้นครูเป็นสำคัญ (Teacher Center) มาเป็นผู้เรียนเป็นสำคัญ แทน (Student Center)

จุดมุ่งหมายของ TLLM

TLLM มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยใจ มีความสุขที่จะเรียนรู้ เตรียมความรู้เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สำคัญของการศึกษา ทำไมต้องสอน? สอนอะไร? และสอนอย่างไร?

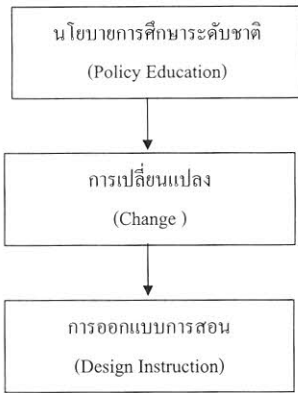
2. เปลี่ยนแปลงจากการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantity) ไปเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Quality) ที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้กล้าแสดงออก มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างบุคลิกภาพผ่านนวัตกรรมนำมาซึ่งประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์ (strategies) และวิธีสอน (teaching approaches) แทนการใช้แบบทดสอบวัดเพียงอย่างเดียว

3. ครูและโรงเรียนแกนนำมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ TLLM ประสบความสำเร็จ และนำแนวคิดนี้ไปใช้

ทำไม? จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลง

เนื่องจากวิธีการเรียนการสอนแบบครูเป็นสำคัญ (Teacher Center) ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างคงทนหรืออย่างยั่งยืนและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ จึงเกิดแนวคิดใหม่ที่จะเปลี่ยนจากวิธีคิดเดิมเป็นวิธีใหม่ โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายและมีความสุข โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครู กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สืบเสาะค้นหาข้อมูลมาตอบ (inquiry method) วางแผนคิดแนวทางการ

แก้ปัญหา กล้าเผชิญปัญหาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้มีความสุข ตามนโยบายระดับชาติดังแผนภาพที่ 1

จากแผนภาพที่ 1 เป็นการนำนโยบายการศึกษาในระดับชาติมาปรับกระบวนการเรียนการสอน โดยเน้นการคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและครูอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพของการศึกษาทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่คงทนหรือยั่งยืนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ วิธีการนี้ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิตมากกว่าแบบเดิม

ความสำคัญของ TLLM

1. พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม (holistically) หมายถึง ให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งทางกายและใจไปพร้อม ๆ กัน
2. พัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักถึงคุณค่าประโยชน์และมีเจตคติที่ดีต่อชีวิตไม่เพียงแต่เรียนเพื่อหวังผลจากคะแนนแต่เพียงอย่างเดียว
3. พัฒนาผู้เรียน โดยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อสร้างผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเชื่อมั่นและมีความสามารถสูง

ข้อคิด

- Mediocre Teacher Tells Your Subject * Love
- Good Teacher Explains * Love

Your Student

- Great Teacher Inspires Your Teaching * Love

ท่านจะเป็นครูแบบใด ถ้าเป็นครูธรรมดา (Mediocre) ก็บอกไป ถ้าเป็นครูดี (Good Teacher) บอกไปแล้วก็อธิบายไปด้วย แต่ถ้าเป็นครูที่ยิ่งใหญ่ (Great Teacher) ท่านต้อง Inspire คือจุดไฟในดวงใจของผู้เรียนให้ลุกโชนขงอยู่เสมอ ท่านจะสร้าง Inspiration ได้ต้องมีความรัก 3 อย่าง คือ รักวิชาที่ท่านสอน รักลูกศิษย์อยากให้เขาดีขึ้น และรักในอาชีพสอน (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2553, หน้า 99)

4. พัฒนาผู้เรียนให้แสวงหาคำตอบ ข้อมูล โดยการสืบเสาะ (inquiry method) ด้วยความกระตือรือร้น (encourage curiosity) และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking)

5. พัฒนาผู้เรียนโดยใช้เทคนิคการกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by doing) ด้วยวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

6. พัฒนาผู้เรียน โดยการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

7. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนมีความกระตือรือร้น และกล้าแสดงความคิดเห็นมากกว่าที่จะตอบคำถามจากการสอบอย่างเดียว

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่รู้จักกันมานานในวงการศึกษไทยแต่ไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ ประกอบกับความเคยชินที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาตลอด เมื่อครูเคยชินกับการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ครูจะเป็นผู้ให้ เป็นผู้บอกให้กับนักเรียนในขณะที่นักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริโภคความรู้จากครู (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน.2553. หน้า 3)จึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center)

แล้วไม่ต้องค้นคว้า เรียนรู้น้อย คือ ไม่สนใจวิธีคิดต่าง ๆ ไม่ต้องเรียนรู้ให้เท่าทันโลกและชีวิต ไม่สามารถเชื่อมโยงเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เน้นการท่องจำเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้

ในยุคปฏิรูปการศึกษาประเด็นสำคัญที่ต้องทำการปฏิรูปอย่างเร่งด่วนมี 6 ประเด็น คือ 1. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. การปฏิรูปการสอนของครู 3. การวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียน 4. การปฏิรูปการบริหารจัดการในประเด็นเรื่องการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น 5. การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรวมทั้งสื่อสารสนเทศที่ทันสมัย และ 6. การปฏิรูปกระบวนการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียน การปฏิรูปที่สำคัญได้แก่ การปฏิรูปด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านการวิจัยที่สามารถปฏิรูปและพัฒนาไปพร้อม ๆ กับการบูรณาการได้ โดยใช้เครื่องมือสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) หลักการของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความชอบและความถนัดของตนเอง ในการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากครูต้องได้รับการพัฒนาโดยเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือการได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอแล้ว ครูต้องทำวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอน (ลัดดา ภูเกียรติ, 2551, หน้า171)

TLLM เป็นแนวคิดที่ดึงความสามารถของผู้เรียนออกมา การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย ความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) การวัดและประเมินผล (Assessment) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Design Instruction) ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากการใช้ความเข้าใจ ความเต็มใจ โดยครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เลือกโครงการที่ต้องการเรียนรู้ ศึกษาด้วยตนเอง จัด

กิจกรรมการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ฝึกปฏิบัติ วางแผน การทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ ทำรายงานผลการเรียนรู้จากบันทึกความรู้ การคิด การจัดการความรู้และการรายงานผลการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบตนเอง เข้าใจความต้องการและทราบถึงระดับความสามารถของตนเองจากการฝึกฝน

ผู้เขียนได้ถอดความรู้ ความเข้าใจจากการเข้าร่วมการอบรมเรื่อง TLLM ระหว่างวันที่ 25-29 กรกฎาคม 2554 ณ ประเทศสิงคโปร์ โดยการนำมาใช้ในการออกแบบจัดกิจกรรมในรายวิชาแนวคิดและปรัชญาการศึกษา สำหรับนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดังนี้

การใช้คำถามกระตุ้นให้คิดและตอบ

การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาแนวคิดและปรัชญาการศึกษา ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา โดยครูเป็นเพียงผู้จัดการให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ต่างๆ (inquiry method) เพื่อตอบคำถามหรือเพื่อแก้ปัญหา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่ไม่จำเจ ไม่น่าเบื่อและมีความสุขจากการเรียนรู้ ขอเสนอเทคนิควิธีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นวิธีที่ง่ายมากแต่ให้ประโยชน์กับผู้เรียนค่อนข้างมาก โดยครูไม่ต้องเตรียมอะไรมา วิธีการนี้ คือ การตั้งคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด (Thinking) และตอบ ครูต้องเตรียมคำถามที่หลากหลายและต้องเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เช่น ถามผู้เรียน เป้าหมายของชีวิตที่ผู้เรียนอยากทำมากที่สุด? และก่อนตายผู้เรียนอยากทำอะไรมากที่สุดในชีวิตก่อนตาย? เข้าใจความหมายและความสำคัญของปรัชญาว่าอย่างไร? ปรัชญามีประโยชน์อย่างไรกับชีวิตมนุษย์? คำถามนั้นต้องพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและวิเคราะห์ การใช้วิธีการดังกล่าวนี้สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู่มาก

น้อยแค่นั้น การตั้งคำถามถามผู้เรียนเป็นยุทธศาสตร์การสอนที่สำคัญ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาระบวนการคิด การใคร่ครวญ การถ่ายทอดความรู้ ความคิดและความเข้าใจ การตั้งคำถามที่ดีจะช่วยฝึกทักษะการคิด และสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดทั้งครูและผู้เรียน และนำไปสู่การอภิปรายที่ผ่านกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และช่วยส่งเสริมสร้างนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย (lifelong learning) ผู้เรียนสามารถเป็นได้ทั้งผู้ถามและผู้ถูกถามอยู่มีครูจะจัดกิจกรรมฝึกทักษะมากนักอเพียงใด

ประโยชน์ของการใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
2. ผู้เรียนกับครูสามารถสื่อความหมายกันได้อย่างชัดเจนขึ้น
3. ช่วยให้ครูทราบข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผู้เรียน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป
4. สามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและทำให้รู้ถึงความไม่เข้าใจของผู้เรียน
5. ช่วยเน้นประเด็นสาระสำคัญของการเรียน และใช้เป็นกรณีศึกษาในเรื่องที่เรียนผ่านไปแล้ว
6. ช่วยให้ครูประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รู้และเข้าใจความสนใจหรือความต้องการของผู้เรียน
7. สร้างคุณลักษณะนิสัยการชอคิดให้กับผู้เรียนรวมทั้งนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หลักสำคัญและวิธีการตั้งคำถาม

ในการตั้งคำถามเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละรายวิชาเพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ครูต้องวิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชานั้น ๆ
2. เตรียมข้อมูล คำถามหรือสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้าหาคำตอบ
3. ครูต้องเป็นกัลยาณมิตร ในการถามคำถามทุกครั้ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและตอบ ไม่ใช่ครูตอบเอง ครูต้องปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีสอน ผู้เรียนต้องปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีเรียน
4. ครูต้องให้การเสริมแรงด้วยการชมเชยหรือให้กำลังใจ เมื่อผู้เรียนตอบคำถามอาจถูกต้องหรือผิดก็ตาม หากผู้เรียนยังตอบไม่ถูก ครูจะดำเนินกิจกรรมต่อไป จนกว่าจะได้คำตอบที่ถูกต้อง
5. ครูไม่ควรตำหนิหรือว่ากล่าว เมื่อผู้เรียนตอบผิด ควรให้โอกาสและคำแนะนำในการคิดและตอบใหม่อีกครั้ง
6. ครูควรเน้นคำถามที่สร้างสรรค์ ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
7. การจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนร่วมคิดเป็นกลุ่มจะทำให้เกิดผลดี ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
8. ครูพยายามตั้งคำถามที่ใกล้ตัวและชัดเจน โดยเฉพาะคำถามเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารประจำวันที่เกิดขึ้นในสังคม

จากผลดังกล่าว พบว่า การตั้งคำถามกระตุ้นให้คิดเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นเรื่องง่าย ให้ประโยชน์คุ้มค่าไม่ต้องเสียเวลาในการเตรียมอุปกรณ์หรือสื่ออะไรมาเพียงแต่เตรียมคำถามเท่านั้นก็เกิดประโยชน์ทั้งครูและผู้เรียน

การนำ TLLM มาใช้ครูต้องวางแผนปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ผู้เขียนนำเสนอ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการสอน

1.1 วินิจฉัยผู้เรียน โดยผู้สอนใช้วิธีพูดคุยสะท้อนความคิด

1.2 เตรียมเนื้อหา โดยลำดับความสำคัญของเนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะวิชา เวลาและผู้เรียน

1.3 เตรียมคำถาม ครูต้องใช้คำถามที่หลากหลาย กระตุ้นการคิด ให้ผู้เรียนตื่นตัวและสนใจอย่างต่อเนื่อง

ขั้นที่ 2 ขั้นการสอน

2.1 นำเข้าสู่บทเรียน ครูใช้คำถามตั้งประสบการณ์ของผู้เรียนที่มีอยู่ออกมาใช้ในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ที่หลากหลายภายในกลุ่ม โดยการทบทวนความรู้เดิมก่อนเริ่มความรู้ใหม่ วิธีนี้จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญที่มีคนฟังเรื่องราวของตนเอง ได้รับรู้เรื่องราวของคนอื่น ทำให้ความรู้เพิ่มขึ้นเกิดสัมพันธ์ภายในกลุ่มผู้เรียนและเกิดเจตคติในการเรียนรู้ทั้งยังได้รับการสะท้อนความคิดเห็นจากเพื่อน

2.2 บรรยายด้วยการบอกขอบข่ายเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนจับคู่คุยกันในระยะเวลาสั้นๆ เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนแล้วสุ่มถามจะทำให้ครูทราบถึงความเข้าใจของผู้เรียนและพัฒนาความคิดรวบยอดในการนำเสนอ เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้ความรู้ ครูควรวางแผนยกตัวอย่างหรือสถานการณ์ประกอบความชัดเจนของเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ใช้ทักษะการคิดรวบยอดและการสะท้อนความคิดเพื่อประเมินความชัดเจนของผู้เรียน

2.3 สรุปบทเรียน โดยให้ผู้เรียนวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์หรือประเด็นปัญหา ให้ความในการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ขั้นที่ 3 ขั้นการติดตามผล

เป็นการประเมินผลผู้เรียนและการสอน ครูตรวจสอบจุดบันทึกที่ผู้เรียนจดบันทึก วัดความรู้และประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

หลักการสำคัญที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือและคอยอำนวยความสะดวก เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมคนออกไปเผชิญโลกและสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ เมื่อผู้เรียนจบไปจะสามารถปรับตัวได้ง่ายและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ วัธีใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือแสวงหาคำตอบ (Learn how to Learn)

บทบาทของครู

1. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยควบคุมกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนดำเนินการได้อย่างราบรื่น

2. คอยสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

3. เป็นผู้จุดประกายความคิด และกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง ตลอดจนรับฟังและสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

4. ช่วยเชื่อมโยงความคิดของผู้เรียนและสรุปผลการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

คุณสมบัติที่ครูควรมี

1. มีความเข้าใจทฤษฎี
2. มีความรู้ในเนื้อหาที่สอนอย่างดี
3. มีความเข้าใจมนุษย์และดึงความคิดของผู้เรียนให้แสดงออกมามากที่สุด

4. มีการพัฒนาตนเองทั้งทางกาย สติปัญญา และจิตใจอยู่เสมอ ครูควรรู้จักตนเองและพัฒนาความรู้ บุคลิกภาพ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ไม่ถือว่า ความคิดตนเองถูกต้องเสมอ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนมีความเป็นกันเอง

6. ครูควรมีทักษะในการสื่อความหมายกับผู้เรียน จึงต้องสื่อความหมายให้ชัดเจน รู้จักใช้สุนทรียะ ในการพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะและเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน เพราะผู้เรียนมีการรับรู้และเรียนรู้ไม่เท่ากัน

7. มีทักษะในการใช้วิจารณ์ญาณตัดสินใจและแก้ปัญหา ครูจะต้องคอยสังเกตบรรยากาศการเรียนที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและจะต้องคอยแก้ปัญหาในแต่ละช่วงให้เหมาะสม

8. มีทักษะในการช่วยเหลือผู้เรียน ครูต้องคอยช่วยเหลือแก้ปัญหา ครูจะต้องมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน

นอกจากนั้น สิ่งที่สำคัญมาก คือ ครูควรมีพื้นฐานของความรักในวิชาชีพครู พยายามเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนให้มาก โดยยึดหลักว่าคนเรามีความแตกต่างกัน ไม่นำคนหนึ่งมาเปรียบเทียบกับอีกคนหนึ่ง ครูควรรู้จักเคารพความคิดของตนเองและผู้เรียน และควรรักษาสุขภาพกายและใจของครูให้แข็งแรงและแจ่มใสอยู่เสมอ

การปรับวิธีคิดเปลี่ยนวิธีสอน

1. ครูควรปรับเปลี่ยนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
2. ครูต้องไม่คิดว่าเป็นผู้รู้แต่เพียงผู้เดียว แต่ครูต้องมีความรู้ที่จะช่วยเหลือผู้เรียนเท่าที่จะช่วยได้
3. ครูต้องพยายามช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องอดทนรอ

คอยให้นักเรียนประกอบกิจกรรมด้วยตนเองอย่าด่วนบอกคำตอบ คอยช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนที่เรียนรู้ช้า ให้สามารถเรียนรู้ได้ตามความสามารถของตนเองให้มากที่สุด

4. ไม่ควรถือว่า “ผู้เรียนที่ดีต้องเงียบ” แต่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดเห็นกัน

5. ครูต้องไม่ถือว่าการเรียนรู้แบบเดินไปเดินมา เพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการแสดงความไม่มีระเบียบวินัย แต่เป็นกระบวนการที่ช่วยให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายในการเรียน

6. ครูต้องลดบทบาท พูดในสิ่งที่จำเป็น

7. ขณะที่ผู้เรียนประกอบกิจกรรม ครูต้องดูแลเอาใจใส่พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคนไม่ใช่เอาเวลาไปทำอย่างอื่น

8. ครูควรมีแรงเสริมและชมเชยผู้เรียนถ้าผู้เรียนทำดี ไม่ตำหนิลงโทษ เมื่อผู้เรียนทำผิดพลาด

9. ครูไม่ควรนำเนื้อหาที่ไม่จำเป็นให้กับผู้เรียน ควรคิดว่าการให้เนื้อหาที่จำเป็นแม้จะน้อยก็ดีกว่าคำสอนหลาย ๆ อย่าง แต่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อย หรือนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ไม่ได้

10. การจัดตารางควรจัดให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับเวลาที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ในเวลาที่เหมาะสม ไม่มากหรือน้อยไป

บทบาทผู้เรียน

การใช้แนวคิด TLLM ผู้เรียนจะมีบทบาท ดังนี้

1. มีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรม
2. เรียนรู้ วิเคราะห์ความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
3. สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล
4. มีความรู้สึกและความคิดเห็นเป็นของตนเอง

5. วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้ และประสบการณ์ ทักษะการใช้ภาษา การเรียนรู้แลกเปลี่ยนระหว่างกันและกัน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลลัพธ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพต่อการผลิตบัณฑิตของคณะศึกษาศาสตร์ต่อไป
6. รู้จักรับผิดชอบงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย
7. นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ผู้เขียน ขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ที่ให้ทุนสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้

สรุปแนวทางการออกแบบการเรียนการสอนแบบ TLLM

คำถามกระตุ้นการคิด :

“เป้าหมายของชีวิตที่อยากทำมากที่สุด”

“อยากทำอะไรมากที่สุดในชีวิต ก่อนตาย”

“ความหมายและความสำคัญของ Learning”

“ปรัชญามีประโยชน์ต่อชีวิตมนุษย์อย่างไร ?”

เอกสารอ้างอิง

ทิสนา แจมมณี.(2553). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 13)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุรชัย ศิริมหาสาร และพัชชา กวางทอง. (2552). *เรื่องเล่าเร้าพลังในชุมชนนักปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : แสงดาว.

ไพฑูริย์ ลินลารัตน์. (2553). *กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2553). *ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลัดดา ภูเกียรติ (2551). *ผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร Fun-Find Focus : เอกลักษณ์นวัตกรรมของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม*. วารสารครุศาสตร์. ปีที่ 37 ฉบับที่ 1 กรกฎาคม-ตุลาคม.

สุดาพร ลักษณีนาวิน. (2553). *การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

เอกสารการอบรมเรื่อง Teach Less Learn More-from Theory to Practice. 25 th – 29 th July 2011 ณ ประเทศสิงคโปร์.

